

SOCIALINĖS PAGALBOS ASMENIMS, TURINTIEMS JUDĖJIMO NEGALIA, PRIEINAMUMAS

Vida Gudžinskienė
Mykolo Romerio universitetas, Lietuva
vida.gudzinskiene@mruni.eu

Alicija Kolyško
Mykolo Romerio universitetas, Lietuva
alnazarova@mruni.eu

Tikslas – atskleisti socialinės pagalbos asmenims prieinamumą, turintiems judėjimo negaliją

Metodologija – kiekybinis tyrimas, anketa, kiekybinio tyrimo duomenų analizė, literatūros ir teisės aktų analizė, apibendrinimas.

Rezultatai – Tyrimas atskleidė, kad: didžioji dauguma Socialinių paslaugų centruose teikiamų paslaugų yra prieinama respondentams, nes daugiau negu pusei jos yra suteikiamos nemokamai, 15,79 proc. be sunkumų jas apmoka ir tik 8,77 proc. gavėjų susiduria su problemomis, apmokėdami paslaugas, bei 2,64 proc. asmenų padeda sumokėti vaikai.

Rastas statistiškai reikšmingas skirtumas tarp socialinių paslaugų gavėjų amžiaus, gyvenimo vietos ir lyties bei gaunamų socialinių paslaugų. Nustatyta, kad informaciją apie mokėjimo tvarką gauna dažniau moterys (63,6 proc.) ($\chi^2=8,18$, $p<0,05$) bei miestų (67,4 proc.) gyventojai ($\chi^2=5,26$, $p<0,05$). Probleminės situacijos analizavimas yra taikomas visiems pensinio amžiaus asmenims ($\chi^2=10,12$, $p<0,05$) bei beveik visiems (98,5 proc.) kaimo gyventojams ($\chi^2=9,57$, $p<0,05$). Respondentams, gyvenantiems kaimo vietovėse (98,5 proc.) ($\chi^2=9,56$, $p<0,05$) bei pensinio amžiaus asmenims (100 proc.) ($\chi^2=10,12$, $p<0,05$) buvo dažniau ieškomi veiksmingi problemų sprendimo būdai. Pagalba užrašant pas specialistus yra svarbesnė asmenims vyresniems nei 60 metų (79,4 proc.) ($\chi^2=17,73$; $p<0,05$), vyrams (75,8 proc.) ($\chi^2=12,81$; $p<0,05$), kaimo gyventojams (66,7 proc.) ($\chi^2=7,66$; $p<0,05$).

Pagalba atliekant bei organizuojant ūkinius darbus aktualus vyresnio amžiaus asmenims, nes jiems sunku prižiūrėti patiems save namuose. Dažnai reikalinga pagalba atnešant malkus bei kietą kurą, iškūrenant krosnį, atnešant vandens, žiemos metu valant sniegą nuo kiemo takelių, perkant malkus.

Tyrimas atskleidė, kad sociokultūrinės paslaugos yra svarbesnės darbingo amžiaus žmonėms (32,1 proc.) ($\chi^2=21,94$; $p<0,05$). Akcentuotina, kad sociokultūrinės paslaugos nėra teikiamos nė vienam kaimo gyventojui, ir tik 39,1 proc. miesto gyventojų ($\chi^2=31,32$; $p<0,05$).

Asmens higienos ir priežiūros paslaugas padedant kitam žmogui dažniau nurodo pensinio amžiaus asmenys (46,6 proc.), vyrai (48,6 proc.) bei kaimo gyventojai (41,2 proc.).

Aprūpinimas būtiniausiais drabužiais ir avalyne yra dažnesnis miesto gyventojams (82,6 proc.) ($\chi^2=5,65$; $p<0,05$).

Specialaus transporto paslaugos dažniau yra taikomos pensinio amžiaus asmenims (60,3 proc.) ($\chi^2=4,19$; $p<0,05$).

Nustatyta, kad dienos socialinė globą asmens namuose dažniausiai nurodo vyresnio amžiaus gavėjai (19 proc.) ($\chi^2=4,89$; $p<0,05$) bei kaimo gyventojai (17,6 proc.) ($\chi^2=4,46$; $p<0,05$).

Tarpininkavimo ir atstovavimo paslaugos dažniau suteikiamos vyrams (73 proc.) ($\chi^2=16,53$; $p<0,05$).

Tarpininkavimo pagalbą sprendžiant buitines problemas dažniausiai nurodo vyresnio amžiaus respondentai (91,2 proc.) ($\chi^2=64,51$; $p<0,05$), vyrai (54,5 proc.) ($\chi^2=5,57$; $p<0,05$) bei kaimo gyventojai (66,7 proc.) ($\chi^2=26,63$; $p<0,05$).

Akcentuotina, kad pagalba į namus taikoma tik vyresnio amžiaus asmenims (27,6 proc.) ($\chi^2=17,81$; $p<0,05$), vyrams (43,2 proc.) ($\chi^2=38,39$; $p<0,05$) bei kaimo gyventojams (23,5 proc.) ($\chi^2=12,48$; $p<0,05$). Nustatyta, kad labiausiai žmonės norėtų, kad jiems būtų pritaikytas būstas (56,1 proc.), suteiktas specialus transportas (38,6 proc.) bei teikiamos konsultacijos dėl įdarbinimo (27,2 proc.).

Tyrime dalyvavusieji judėjimo negalią turintys asmenys nurodė, kad reikalinga tarpininkavimo ir atstovavimo paslauga dėl įdarbinimo. Tarpininkavimas reikalingas tarp asmens ir institucijų, specialistų galinčių suteikti reikiamą informaciją bei pagalbą. Pagalba į namus ypač svarbi asmenims su judėjimo negalią padedant tvarkytis buityje. Vadinasi, stinga visuose vyriausybės atvartintuose dokumentuose reglamentuojamo bendradarbiavimo tarp vyriausybės, ministerijų bei regionų teikiant paslaugas judėjimo negalę turintiems asmenims.

Tyrimo ribotumas – Tyrime dalyvavo 114 asmenų, turinčių judėjimo negalią ir besilankančių Socialinių paslaugų centruose. Tiriamųjų atsakymai yra paremti jų asmenine patirtimi, todėl apklausus atsitiktinai kitus asmenis ir socialinių paslaugų centrus kitu metu lankančius, gali išryškėti dar kitos spręstinios socialinių paslaugų prieinamumo problemos.

Praktinė reikšmė – Išsiaiškinus kokios problemos iškyla teikiant socialinę pagalbą judėjimo negalę turintiems asmenims, galima modeliuoti socialinių paslaugų prieinamumo minėtiems asmenims klausimą.

Vertingumas – Tyrimu išsiaiškinta ir sužinota kokios yra socialinės paslaugos yra prieinamos judėjimo negalę turintiems asmenims ir kokios socialinės paslaugos minėtiems asmenims yra sunkiai prieinamos, dėl jų suteikimo reikia laukti arba už jas mokėti, o lėšų, susimokėti už suteiktas paslaugas, judėjimo negalę turintys asmenys, teigia neturintys.

Raktiniai žodžiai: socialinės paslaugos, judėjimo negalia, prieinamumas.

Tyrimo tipas: taikomasis tyrimas.